

ARAABIA TÄISVERELIST TÕUGU HOBUSTE ARETUSPROGRAMM

§ 1 Õiguslikud alused

Aretusprogrammi ja tõuraamatupidamise korra õiguslikud alused :

1. Euroopa Liidu otsused 96/78EÜ, 96/79EÜ, 2000/68/EÜ, 93/623/EMÜ
2. Eesti Vabariigi Põllumajandusloomade aretuse seadus (RT I 2002, 96,566; RT I 2004, 34, 236; RT I 2005, 61, 477; RT I 2007, 69, 423).
3. World Arabian Horse Organization (WAHO) reeglid ja nõuded tõuraamatu loomisele ja pidamisele (WAHO rules and requirements for establishing and keeping a stud book).

§ 2 Araabia täisverelise hobuse definitsioon

Araabia täisvereline on hobune, kes on kantud mõnesse araabia hobuste tõuraamatusse või registrisse, mis on WAHO poolt aktsepteeritute hulgas.

§ 3 Aretuse eesmärk ja aretusmeetodid

Aretuse eesmärgiks on araabia täisvereliste hobuste aretamine, kasvatamine ja tõu propageerimine Eesti territooriumil.

Aretusmeetodiks on puhasaretus. Puhtatõuliste loomade populatsioon hõlmab hetkel 50 hobust.

§ 4 Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord

Tõuraamatu pidamisel on aluseks Tõuraamatu pidamise kord, mis sätestab vajalikud protseduurid ja dokumentatsiooni. Tõuraamatut peetakse elektroonses andmebaasis, algdokumente säilitatakse EHS kontoris.

Tõuraamatusse kantakse araabia täisverelised hobused, kes on vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seaduse nõuetele identifitseeritud, kelle põlvnemine on dokumentaalselt tõestatud ja vastab tõu tõuraamatusse kandmise nõuetele.

Tõuraamatus peavad sisalduma iga hobuse kohta järgmised andmed:

- Aretaja ja omaniku nimi ja aadress
- Sünniaeg, sugu, värvus ja märgised
- Individaalnumber
- Vanemad koos värvuse, sünniaasta ja individaalnumbriga
- Vähemalt neli eellaste põlvkonda
- Tõuraamatusse registreerimise ja sissekannete muutuste kanded
- Väljamineku kuupäev ja põhjus
- Kõik teadaolevad jõudluskontrolli tulemused ja aretusväärtuse määramised

- Tõuaretusalastest näitustest osavõtt, koht ja aeg
- Hobuse järglaskond
- Ema paarituse (seemenduse) kuupäev
- Geneetilise ekspertiisi number

Varsa esmakordseks tõuraamatusse kandmiseks vajalikud dokumendid:

- Paarituste registreerimise leht (lisa 1)

Araabia täisverelise sugutäku pidaja täidab igal aastal jooksvalt Paarituste registreerimise lehe ja edastab selle hiljemalt 31. detsembriks tõuraamatu pidajale. Paarituste registreerimise leht sisaldab järgnevaid andmeid iga hooajal paaritatud mära kohta: mära nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber; mära omaniku nimi ja kontaktandmed; paarituste kuupäevad.

- Paaritustunnistus / varsa sünnitunnistus (lisa 2)

Paaritustunnistuse registreeritud vormi väljastab täku pidajale EHS. Täku pidaja täidab ja allkirjastab paaritustunnistuse koheselt peale teostatud paaritust.

Paaritatud mära omanik saab täku pidajalt paaritustunnistuse esimese lehe, mille ta hoiab alles kui tõenduse toimunud paarituse kohta. Teise eksemplari paaritustunnistusest saadab mära omanik varsa sünni järel tõuraamatupidajale. Mära müügi korral antakse paaritustunnistus edasi mära ostjale.

Varsa sünni, surnultsünni, aborteerumise korral täidab mära pidaja varsa sünnitunnistuse osa, allkirjastab ja saadab selle EHSi büroosse 30 päeva jooksul.

Paaritustunnistus / varsa sünnitunnistus peab sisaldama järgnevaid andmeid:

- Täku nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber ja/või tõuraamatu number
- Mära nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber ja/või tõuraamatu number
- Paarituste ajad ja kasutatud meetod (naturaalpaaritus, kunstlik seemendus värske või külmutatud spermaga)
- Täku omaniku nime, kontaktandmeid ja allkirja
- Mära omaniku nime, kontaktandmeid ja allkirja
- Varsa sünniaeg, sugu ja värvus
- Andmed surnultsünni/abordi / mitte tiinestumise kohta (vajadusel)
- Varsa omaniku nimi, kontaktandmed ja allkiri

Kui mära tiinestatakse kunstlikult värske või külmutatud spermaga, tuleb lisaks paaritustunnistusele täita ka Sperma kogumise ja seemenduse raport (lisa 3). Sperma kogumise ja seemenduse raport ei asenda paaritustunnistust, mis tuleb täita tavalises korras.

- Identifitseerimisleht (lisa 4)

Varsa identifitseerib ning identifitseerimislehe täidab EHSi poolt volitatud isik varsa ema juures. Identifitseerimisleht allkirjastatakse varsa omaniku või tema esindaja poolt.

Identifitseerimisleht koostatakse kahes eksemplaris, mille originaal jääb tõuraamatu pidajale ja koopia jääb varsa omanikule. Identifitseerimislehe alusel väljastatakse hobuse pass hiljemalt 6 kuu jooksul peale identifitseerimist.

Identifitseerimislehel peavad sisalduma järgmised andmed:

- Vara nimi, sünniaeg, sünnikoht ja sugu
- Omaniku või omaniku esindaja nimi ja kontaktandmed
- Vara isa ja ema nimed, individuaalnumbrid ja/
või tõuraamatu numbrid
- Ema paarituse aeg ja paaritustunnistuse number
- Vara värvus, märgiste kirjeldus ja joonisdiagramm
- Identifitseerija ja omaniku allkirjad

•Geneetilise ekspertiisi akt (lisa 5)

Geneetilist identifitseerimist võib teostada laboratoorium, mis on Rahvusvahelise Loomageneetika Seltsi (International Society of Animal Genetics, ISAG) liige. Iga araabia täisverelist tõugu hobune peab olema enne tõuraamatusse kandmist geneetiliselt identifitseeritud. Geneetilise ekspertiisi akti säilitatakse EHSi kontoris ja EHSi koostööpartneriks olevas laboratooriumis.

Varsale passi väljastamiseks on vajalik tema põlvnemise tõestamine DNA alusel. DNA proovi saadab vara omanik laboratooriumi koos järgnevate andmetega:

- Vara nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber
- Ema nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber
- Isa nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber

Laboratoorium väljastab geneetilise identifitseerimise ja põlvnemisandmete õigsuse kohta akti.

Imporditud hobuste tõuraamatusse kandmiseks vajalikud dokumendid:

•Eksportsertifikaat (lisa 6)

Araabia täisverelise hobuse liikumisel ühe tõuraamatu haldusterritooriumilt teisele väljastab eksportiva riigi tõuaretusühing hobusele WAHO poolt heakskiidetud vormil eksportsertifikaadi, mis saadetakse otse importivale tõuaretusühingule. Eksportsertifikaat on aluseks hobuse registreerimisel, seda ei saa asendada ükski teine dokument.

•DNA profiil / veregrupi valem

Hobuse impordi korral saadetakse eksportsertifikaadiga koos koopia tema ja tema vanemate DNA profiilist ning põlvnemisandmete õigsust tõendavast sertifikaadist. Korduv identifitseerimine DNA alusel ei ole vajalik, kui ei ole kahtlusi hobuse identiteedi osas. Vastavate kahtluste tekkimisel tuleb sellest teavitada eksportivat tõuaretusühingut ja teostada korduv DNA analüüs.

Kui imporditav hobune ei ole DNA alusel identifitseeritud kuna eksportiv tõuaretusühing identifitseerib hobuseid veregrupi alusel, tuleb hobune EHSi haldusterritooriumile saabudes DNA alusel identifitseerida ja koopia DNA profiilist saata eksportivale tõuaretusühingule.

DNA sertifikaate säilitatakse EHSi kontoris ja EHSi koostööpartneriks olevas laboratooriumis.

Tiine mära puhul on tulevase vara registreerimiseks vajalik kasutatud täku DNA profiil, põlvnemistabel 5 eellaste põlvkonnaga ja täku omaniku poolt allkirjastatud Paaritustunnistus.

§ 5 Aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord

Varsa sünni registreerimine ja tõuraamatusse kandmine

Sugutäku pidaja täidab paarituse toimumise järel Paaritustunnistuse, mille originaali annab ta üle märaomanikule ja koopia jätab endale. Täkupidaja täidab paaritushooaja jooksul jooksvalt Paarituste registreerimise lehe ja saadab selle paaritushooaja lõppedes hiljemalt 31. detsembriks EHSi kontorisse.

Varsa sünni järel täidab märaomanik paaritustunnistuse varsa sünnitunnistuse osa ja saadab selle 30 päeva jooksul EHSi kontorisse. EHSi volitatud identifitseerija identifitseerib varsa kuue kuu jooksul peale sündi, täites Identifitseerimislehe. Varsalt tuleb võtta vere/karvanäidis DNA profiili määramiseks ja põlvnemisandmete kontrollimiseks. Kui kõik dokumendid vastavad nõuetele, põlvnemisandmed on tõesed ja varsa mõlemad vanemad on eelnevalt tõuraamatusse kantud, kantakse varss tõuraamatusse ja talle antakse individuaalnumber ning väljastatakse pass kuue kuu jooksul peale identifitseerimist.

Imporditud hobuse registreerimine ja tõuraamatusse kandmine

Hobuse importija on kohustatud hobuse impordist teatama EHSile

30 päeva jooksul peale riiki sisenemist. Tõuraamatusse kandmise toiminguid ei alustata enne eksportsertifikaadi saabumist. Kõigi vajalike dokumentide olemasolul identifitseerib EHS volitatud esindaja hobuse eksportsertifikaadi alusel ja teeb vastava märke hobuse passi.

Kui hobuse identiteedi suhtes ei teki kahtlusi, kantakse hobune tõuraamatusse. Kui hobuse värvus ja/või märgised ei vasta eksportsertifikaadis näidatutele, tuleb teostada korduv DNA analüüs, teavitades sellest ka eksportinud tõuaretusühingut.

§ 6 Aretuslooma jõudlusandmete kasutamise kord, aretuslooma aretuseks sobivaks tunnistamise kord

Aretuses on lubatud kasutada kõiki araabia täisverelise hobuse definitsioonile vastavaid hobuseid sõltumata jõudluskatsete tulemustest. Jõudluskatsete tulemused on informatiivse iseloomuga, aidates aretajatel teha valikuid aretusloomade osas.

§ 7 Emaslooma paaritus/seemendusandmete registreerimise kord

Paaritus/seemendusandmete registreerimise kord on sätestatud Tõuraamatu pidamise korraga (2007). Mära paaritamisel täidab täkupidaja Paaritustunnistuse, samuti registreerib paarituse täku Paarituste registreerimise lehel. Paaritustunnistus jääb mära omanikule, kes täidab Varsa sünnitunnistuse osa peale varsa sündi. Paarituste registreerimise leht tuleb täkuomanikul saata aretusühingule 31. detsembriks, kes registreerib toimunud paaritused.

Kunstliku seemenduse korral tuleb lisaks Paaritustunnistusele ja Paarituste registreerimise lehele täita ka Sperma kogumise ja seemenduse raport.

§ 8 Tõuraamatusse kantava looma identifitseerimise kord

Eestis sündinud araabia täisverelised varsad tuleb identifitseerida värvuse ja märgiste alusel kuue kuu jooksul peale varsa sündi aretusühingu poolt volitatud isiku poolt. Identifitseerija täidab Identifitseerimislehe, see allkirjastatakse varsa omaniku ja identifitseerija poolt. Identifitseerimislehel peavad sisalduma järgmised andmed:

- Vara nimi, sünniaeg, sünnikoht ja sugu
- Omaniku või omaniku esindaja nimi ja kontaktandmed
- Vara isa ja ema nimed, individuaalnumbrid ja/
või tõuraamatu numbrid
- Ema paarituse aeg ja paaritustunnistuse number
- Vara värvus, märgiste kirjeldus ja joonisdiagramm
- Identifitseerija ja omaniku allkirjad

Samuti identifitseeritakse varss geneetiliselt volitatud labori poolt enne tõuraamatusse kandmist.

Imporditud araabia täisverelised hobused identifitseeritakse aretusühingu poolt volitatud isiku poolt esimesel võimalusel peale Eestisse saabumist. Identifitseerimisel on aluseks eksportiva riigi aretusühingu poolt välja antud Eksportsertifikaadil olev joonis. Korduv geneetiline identifitseerimine pole vajalik, välja arvatud juhul, kui hobuse värvus või märgised ei vasta eksportsertifikaadile ja tema identiteedis tekib kahtlus.

§ 9 Aretajate kohustused

Aretaja on kohustatud pidama arvestust oma hobuste üle, täitma algarvestuse lehte (lisa 7) ja edastama aasta lõpuks andmed karjas olevate hobuste kohta EHS-i kontorisse.

Aretajad vastutavad andmete õigsuse eest paaritustunnistusel, varsa sünnitunnistusel ja teistel dokumentidel, mida nad täidavad ja allkirjastavad.

Aretaja peab kontrollima oma hobuse dokumentides sisalduvate andmete õigsust, ebatäpsuste avastamise korral tuleb sellest viivitamatult teatada EHSi ning edastada parandust vajav dokument EHS-i kontorisse. EHSi volitatud isik viib sisse vajalikud parandused koos märkustega.

Hobusega seotud sündmuste (omanikuvahetus, kastreerimine, hukkumine jm) korral on omanik kohustatud teavitama sellest EHSi 30 päeva jooksul.

Aretaja on kohustatud lubama läbi viia päritolu kindlakstegevaid uuringuid. Ekspertiisi vajadusest, toimumisest ja tulemustest tuleb teavitada EHS'i.

Täku valdaja kohustused

Täku valdaja (omanik, pidaja) vastutab paarituse läbiviimise ja selle registreerimise eest. Ta on kohustatud:

- Täitma ja allkirjastama paaritustunnistuse
- Registreerima paaritused EHSis paaritushooaja lõppedes, iga täku kohta tuleb igal aastal saata eraldi Paarituste registreerimise leht
- Nõustuma aretusandmete edastamise ja avalikustamisega

Mära valdaja kohustused:

Mära valdaja (omanik, pidaja) vastutab varsa sünnist õigeaegselt teatamise eest. Ta on kohustatud:

- Allkirjastama varsa sünnitunnistuse ja saatma selle 30 päeva jooksul peale varsa sündi EHSi kontorisse
- Võimaldama varsa identifitseerimise enne tema kuue kuu vanuseks saamist ema kõrval, allkirjastama identifitseerimislehe
- Korraldama varsa identifitseerimise ja põlvnemisandmete kontrolli DNA alusel

§ 10 Märkused

Kõigis käesoleva programmiga sätestamata küsimustes tuleb juhinduda WAHO vastavatest reeglitest ja nõuetest.

Aretusprogrammi lisad:

1. Paarituste registreerimise leht
2. Paaritustunnistus
3. Sperma kogumise ja seemenduse raport
4. Hobuse identifitseerimine
5. Geneetilise ekspertiisi akt
6. Eksportsertifikaat
7. Hobuste nimekiri
8. Tõuraamatu pidamise kord

EESTI HOBUSEKASVATAJATE SELTS

LISA 2

PAARITUSTUNNISTUS nr. 0008412

Paarituspunktis (aadress) _____

Paaritatud sugutäkuga _____ reg. nr. _____ TR nr. _____
(nimi)

täku tõug _____ sünd. _____ värvus _____

Täku vanemad: isa _____ ema: _____

Mära omanik: _____
(nimi ja aadress)

MÄRA TUNNUSED

Nimi: _____ reg. nr. _____ TR nr. _____ sünd. _____

värvus ja märgised _____

Mära vanemad: isa _____ ema: _____

Paarituse (kunstliku seemenduse) aeg: _____ 200 a.

Korduspaarituse (kunstliku seemenduse) aeg: _____ 200 a.

Tiinuse kontrolli tulemus: _____

Toimunud paaritust (seemendust) tõendab: _____
(nimi ja allkirja desifreering)

Paaritustunnistuse saanud: _____
(nimi ja allkirja desifreering)

VARSA SÜNNITUNNISTUS

Ülalnimetatud paarituse tagajärjel on sündinud varss:

Sündimise aeg: _____ 200 a.

SUGU	NIMI*	VÄRVUS JA MÄRGISED

* Varsa nimi peab algama isa nime algustähega

Ülalnimetatud paarituse tagajärjel:

☐ mära ei tiinestunud

☐ loode aborteerus _____
(kuupäev)

☐ sumuilsünd _____
(kuupäev)

Varsa omanik: _____
(nimi ja allkirja desifreering)

EHS-i töötaja: _____
(nimi ja allkirja desifreering)

LISA 3

SEMEN COLLECTION REPORT AND INSEMINATION REPORT

SEMEN COLLECTION AND SHIPPING FORM

0924

This portion to be completed by the Owner or Authorized Agent of the STALLION.

STALLION NAME

MARE NAME

Original Stud Book reference and/or Registration number

Original Stud Book reference and/or Registration number

Current Stud Book reference and/or Registration number

Current Stud Book reference and/or Registration number

Sire

Sire

Dam

Dam

Colour Year of Birth

Colour Year of Birth

Date of Death if applicable

AI Permit Number and Year Issued:

Tick boxes as applicable:-

Date Semen collected (Day/Month/Year)

Frozen ☐Chilled ☐

Date Semen Shipped (Day/Month/Year)

Domestic ☐Exported ☐

Country to which Exported if applicable

Name and address of recorded owner or
Authorized agent of STALLIONName and address of recorded owner or
Authorized Agent of MARE

COUNTRY

COUNTRY

Tel/Fax:

Tel/Fax:

I certify that the information given is correct and that this semen is for the insemination of the above mare only:

Date

Signature of recorded Owner or Authorized Agent of the STALLION

(Note: The Stallion's Current Arabian Horse Registry must have Owner's and/or Agent's signatures on file)

STALLION OWNER: Send the BLUE and PINK copies of this form to the STALLION'S Registry at the end of the covering season. The STALLION Registry must endorse the BLUE copy and forward it to the MARE'S Registry with the STALLION'S blood type or DNA-type report and pedigree. The WHITE copy must be sent to the MARE owner together with the semen at the time of shipping. A Covering/Breeding Certificate should be issued in the normal way when the mare has been confirmed in foal and stud fees have been paid. STALLION owner retains the YELLOW copy.

INSEMINATION REPORT

0924

This Form does not constitute a Covering Certificate which should be issued by the Stallion Owner to the Mare Owner in the normal way.

This section of the Form to be completed by the Recorded Owner or Authorized Agent of the MARE.
(GIVE THE FINAL INSEMINATION DATE ONLY).

I certify that on (Day/Month/Year) the semen from the stallion described above was inseminated into the MARE described above. Further, I agree to abide by the rules governing artificial insemination.

Date

Signature of recorded Owner or Authorized Agent of the MARE

(Note: The Mare's Current Arabian Horse Registry must have Owner's and/or Agent's signature on file)

MARE OWNER: Send the WHITE copy of this form to the MARE'S Registry within 30 days of the mare being confirmed in foal. The MARE Owner is advised to retain a photocopy of the form. A Covering/Breeding Certificate issued to the MARE Owner by the STALLION owner must be submitted to the MARE'S Registry at the time of the resultant foal's registration in the normal way.

WAHO Approved 2005

Tel. 446 6995, faks 446 6066 ehs@ehs.ee
EESTI HOBUSEKASVATAJATE SELTS

LISA 4

HOBUSE IDENTIFIKATSIOON

Nimi _____ Sugu _____

Tõug _____ Sünnlaeg _____

Sünnikoht _____

Omanik _____

Paaritamise aeg _____ Paaritustunnistuse number _____

Isa _____ Ema _____

Värvus _____

Pea _____

VE _____

PE _____

VT _____

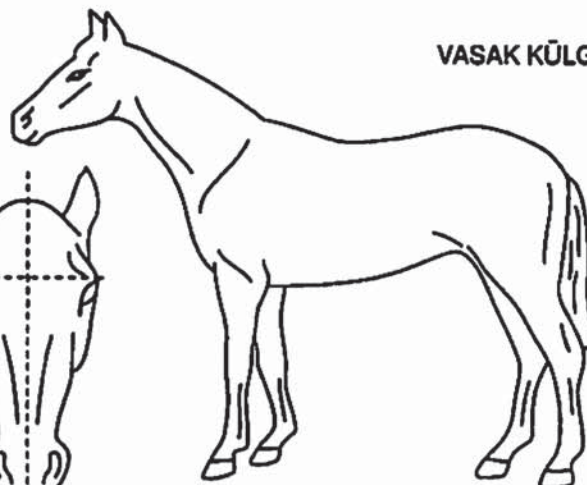
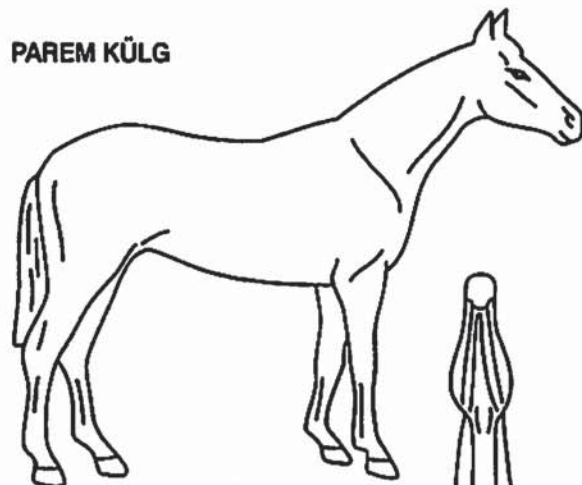
PT _____

Kere _____

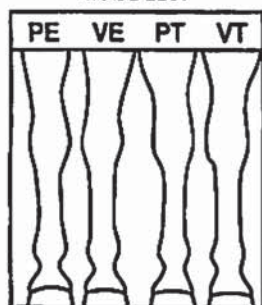
Hobuse identifikaatsiooni lehele märgitakse tunnusmärgid (märgised, armid, põletusmärgid, pöörised), nende asukoht. Valged märgised märgitakse punase joonega ja pöörised X-ga. Märgiste puudumine tähistada O-ga.

PAREM KÜLG

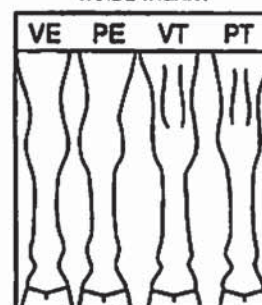
VASAK KÜLG

VAADE EEST

VAADE TAGANT

Omanik _____ Identifitseerija _____
(asutaja) _____ nimi / allkiri _____ nimi / allkiri _____

Koht ja kuupäev _____

LISA 5

SAADETAKSE TAGASI TÄIDETUNA
KOOS PROOVIDEGA

EPMÜ LOOMAKASVATUSINSTITUUDI GENEETIKALABOR
GENEETILINE EKSPERTIIS

HOBUSEOMANIK:	UURINGU EEST TASUB:	Saabunud laborisse
Aadress:	☐ omanik	
	☐ muu (nimi ja aadress)	
Tel:		
Proovi võtja (nimi ja allkiri):		Proovi võtmise kuupäev:

ANDMED UURITAVA HOBUSE KOHTA:

LAB. NR	Nimi, reg.nr:		Sünniaeg:
			Uurimismaterjal:
	Tõug:	Sugu: mära ☐ täkk ☐	veri ☐ karvad ☐ sperma ☐
	Ema (nimi, reg.nr):	Sünniaeg	Uurimismaterjal:
			veri ☐ karvad ☐
	Emaisa (nimi, reg.nr):		

OLETATAV(AD) ISA(D)

LAB. NR	Nimi, reg.nr:	Sünniaeg	Uurimismaterjal:
	1.		veri ☐ karvad ☐ sperma ☐
	2.		veri ☐ karvad ☐ sperma ☐
Märkused/tähelepanekud:			

UURIMISE EESMÄRK: ☐ geneetiline identifitseerimine ☐ põlvnemisandmete kontrollimine

EKSPERTIISI TULEMUS SAATA:

☐ omanikule	☐ Eesti Sporthobuste Kasvatajate Seltsile
☐ Eesti Hobusekasvatajate Seltsile	☐ Jõudluskontrolli Keskusele
☐ Eesti Traavilidule	☐ muu (näidata kellele)

ANDMED ESITAS (nimi ja allkiri):

EKSPERTIISI TULEMUS:

Ekspert:

Kuupäev:

Postiaadress
Kreutzwaldi 1
51014 TARTU

Asukoha-aadress
Kreutzwaldi 46
2. korrus

Tel: (07) 313 470
Tel/fax: (07) 422 344
E-mail: genlab@eau.ee

EXPORT

CERTIFICATE

LISA 6

Use black ink to complete this form

COUNTRY OF EXPORT _____

DATE OF EXPORT: _____

NAME _____

SEX _____

DATE OF BIRTH _____ / _____ / _____

COLOUR _____

ORIGINAL STUD BOOK REFERENCE _____

ORIGINAL REGISTRATION NUMBER _____

UEN (If issued) _____

MICROCHIP NUMBER (If issued) _____

CURRENT STUD BOOK REFERENCE _____

CURRENT REGISTRATION NUMBER _____

Sire _____ Date of Birth _____ Colour _____

Original Stud Book Reference _____ Registration Number _____

Current Stud Book Reference _____ Current Registration Number _____

Dam _____ Date of Birth _____ Colour _____

Stud Book Reference _____ Registration Number _____

Current Stud Book Reference _____ Current Registration Number _____

Name, Address and Country of breeder _____

Name, Address and Country of the last owner (Export Country)

Name, Address and Country of Purchaser or Leasee (Receiving Country)

Date Ownership Transfer _____ / _____ / _____

CERTIFIED BY:

(STUD BOOK AUTHORITY)

Name of Registry _____

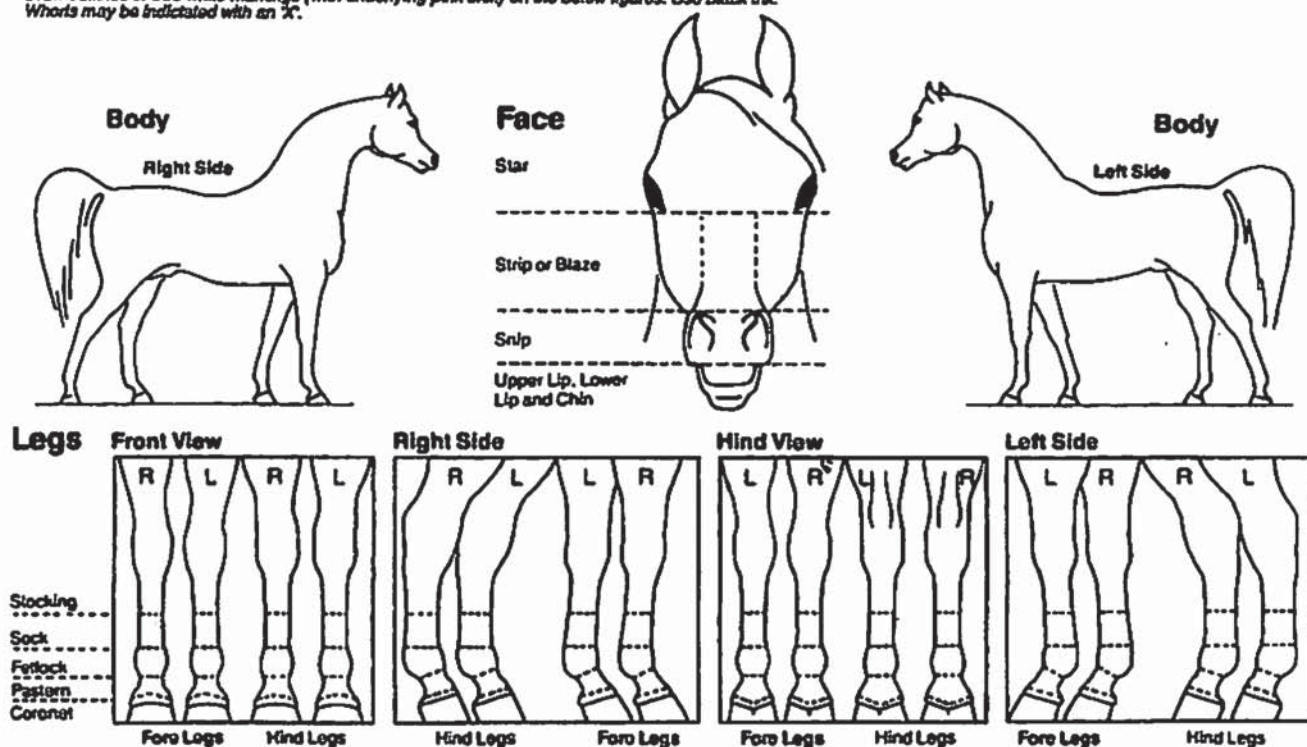
Signature of Official _____

Print Name _____

Date _____ / _____ / _____

Official Stamp

Draw outlines of true white markings (with underlying pink skin) on the below figures. Use black ink. Whorls may be indicated with an 'X'.

Face	White Markings		Underlying Pink Skin		Legs	White Markings		Underlying Pink Skin		Hoof Colour		
	Yes	No	Yes	No		Yes	No	Yes	No	Light	Dark	Part
Star	☐	☐	☐	☐	Right fore leg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Strip or Blaze	☐	☐	☐	☐	Left fore leg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Snip	☐	☐	☐	☐	Right Hind leg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Upper Lip	☐	☐	☐	☐	Left Hind Leg	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lower Lip & Chin	☐	☐	☐	☐								

Body Markings, Tattoo or Brand (If any)
Note location of Microchip if implanted

The following must be completed and the necessary documents sent direct to the Importing Registry together with this Export Certificate / Please check relevant boxes

Pedigree of this Exported horse	☐
Blood - type or DNA type result of this Exported horse	☐
Blood - type or DNA type result of the sire of this Exported horse	☐
Blood - type or DNA type result of the dam of this Exported horse	☐
Has this Exported horse been parent verified ?	Yes ☐ No ☐
If Yes the Parent Verification Report must be attached	☐
If this Exported horse is a mare and is in foal, the following must also be sent:	
Blood - type or DNA type result of the unborn foal's sire	☐
Pedigree of unborn foal's sire	☐
This Registry issues a Registration Certificate only, which is attached	☐
This Registry issues a Passport only, which accompanies the horse	☐
This Registry issues a Registration Certificate, which is attached	☐
AND ALSO a Passport as a Travel Document, which accompanies the horse	☐
Has this horse been Microchipped?	Yes ☐ No ☐

HOBUSTE NIMEKIRI

Omanik:

jrk.	hobuse nimi	sünd	sugu ja värvus	tõug	isa nimi ja tõug	ema nimi ja tõug	karja sissetulek	väljam. aeg ja põhjus
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								

ARAABIA TÄISVERELIST TÕUGU HOBUSTE TÕURAAMATU PIDAMISE KORD

1. ÜLDOSA

Araabia täisverelist tõugu hobuste tõuraamat on koostatud vastavalt Eesti Vabariigis kehtivale Põllumajandusloomade aretuse seadusele (RT I 2002, 96,566; RT I 2004, 34, 236; RT I 2005, 61, 477; RT I 2007, 69, 423) ja vastavalt Ülemaailmse Araabia Hobuste Organisatsiooni (World Arabian Horse Organization, edaspidi WAHO) reeglitele.

Araabia täisverelist tõugu hobuste tõuraamatut (edaspidi "tõuraamat") peab Eesti Hobusekasvatavate Seltsi (edaspidi EHS) araabia hobuste haruselts, kes vastutab tõuraamatu kannete eest. Tõuraamatut peetakse ja algdokumente säilitatakse EHS'i kontoris.

2. EESMÄRK

Eesmärgiks on araabia täisverelist tõugu hobuseid puudutava informatsiooni kogumine, haldamine ja säilitamine Eestis vastavalt WAHO nõuetele ja reeglitele.

3. POPULATSIOON

Tõuraamatusse on võimalik kanda ainult puhtatõulisi araabia täisverelisi hobuseid, kes ise või kelle mõlemad vanemad vastavad WAHO definitsioonile.

Käesoleval hetkel on Eestis ca 50 araabia täisverelist hobust. Igal aastal registreeritakse kuni 10 tõupuhast varssa.

4. TÕURAAMATUSSE KANDMISEKS VAJALIKUD ANDMED

Tõuraamatusse kantakse araabia täisverelised hobused, kes on vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seaduse nõuetele identifitseeritud, kelle põlvnemine on dokumentaalselt tõestatud ja vastab tõu tõuraamatusse kandmise nõuetele.

Tõuraamatus peavad sisalduma iga hobuse kohta järgmised andmed:

- Aretaja ja omaniku nimi ja aadress
- Sünniaeg, sugu, värvus ja märgised
- Individaalnumber
- Vanemad koos värvuse, sünniaasta ja individaalnumbriga
- Vähemalt neli eellaste põlvkonda
- Tõuraamatusse registreerimise ja sissekannete muutuste kanded
- Väljamineku kuupäev ja põhjus
- Kõik teadaolevad jõudluskontrolli tulemused ja aretusväärtuse määramised
- Tõuaretusalastest näitustest osavõtt, koht ja aeg
- Hobuse järglaskond
- Ema paarituse (seemenduse) kuupäev
- Geneetilise ekspertiisi number

5. VAJALIKUD DOKUMENDID TÕURAAMATUSSE KANDMISEL

5.1. Varsa esmakordseks tõuraamatusse kandmiseks vajalikud dokumendid:

•Paarituste registreerimise leht

Araabia täisverelise sugutäku pidaja täidab igal aastal jooksvalt Paarituste registreerimise lehe ja edastab selle hiljemalt 31. detsembriks tõuraamatu pidajale. Paarituste registreerimise leht sisaldab järgnevaid andmeid iga hooajal paaritatud mära kohta: mära nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber; mära omaniku nimi ja kontaktandmed; paarituste kuupäevad.

•Paaritustunnistus / varsa sünnitunnistus

Paaritustunnistuse registreeritud vormi väljastab täku pidajale EHS. Täku pidaja täidab ja allkirjastab paaritustunnistuse koheselt peale teostatud paaritust. Paaritatud mära omanik saab täku pidajalt paaritustunnistuse esimese lehe, mille ta hoiab alles kui tõenduse toimunud paarituse kohta. Teise eksemplari paaritustunnistusest saadab mära omanik tõuraamatupidajale. Mära mõügi korral antakse paaritustunnistus edasi mära ostjale.

Varsa sünni, sumultsünni, aborteerumise korral täidab mära pidaja varsa sünnitunnistuse osa, allkirjastab ja saadab selle EHSi büroosse 30 päeva jooksul.

Paaritustunnistus / varsa sünnitunnistus peab sisaldama järgnevaid andmeid:

- Täku nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber ja/või tõuraamatu number
- Mära nimi, värvus, sünniaeg, individuaalnumber ja/või tõuraamatu number
- Paarituste ajad ja kasutatud meetod (naturaalpaaritus, kunstlik seemendus värske või külmutatud spermaga)
- Täku omaniku nime, kontaktandmeid ja allkirja
- Mära omaniku nime, kontaktandmeid ja allkirja
- Varsa sünniaeg, sugu ja värvus
- Andmed sünnituse/abordi / mitte tiinestumise kohta (vajadusel)
- Varsa omaniku nimi, kontaktandmed ja allkiri

Kui mära tiinestatakse kunstlikult värske või külmutatud spermaga, tuleb lisaks paaritustunnistusele täita ka sperma kogumise ja seemenduse raport, mille vorm on kinnitatud WAHO poolt. Sperma kogumise ja seemenduse raport ei asenda paaritustunnistust, mis tuleb täita tavalises korras.

•Identifitseerimisleht

Varsa identifitseerib ning identifitseerimislehe täidab EHSi poolt volitatud isik varsa ema juures. Identifitseerimisleht allkirjastatakse varsa omaniku või tema esindaja poolt. Identifitseerimisleht koostatakse kahes eksemplaris, mille originaal jääb tõuraamatu pidajale ja koopia jääb varsa omanikule. Identifitseerimislehe alusel väljastatakse hobuse pass hiljemalt 6 kuu jooksul peale identifitseerimist.

Identifitseerimislehel peavad sisalduma järgmised andmed:

- Vara nimi, sünniaeg, sünnikoht ja sugu
 - Omaniku või omaniku esindaja nimi ja kontaktandmed
 - Vara isa ja ema nimed, individuaalnumbrid ja/
või tõuraamatu numbrid
 - Ema paarituse aeg ja paaritustunnistuse number
 - Vara värvus, märgiste kirjeldus ja joonisdiagramm
 - Identifitseerija ja omaniku allkirjad
- Geneetilise ekspertiisi akt

Geneetilist identifitseerimist võib teostada laboratoorium, mis on Rahvusvahelise Loomageneetika Seltsi (International Society of Animal Genetics, ISAG) liige. Iga araabia täisverelist tõugu hobune peab olema enne tõuraamatusse kandmist geneetiliselt identifitseeritud. Geneetilise ekspertiisi akti säilitatakse EHSi kontoris ja EHSi koostööpartneriks olevas laboratooriumis.

Vara esmakordsel registreerimisel on vajalik tema põlvnemise tõestamine DNA alusel. DNA proov saadetakse laboratooriumi koos järgnevatel andmetega:

- Vara nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber
- Ema nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber
- Isa nimi, sugu, värvus, sünniaeg, tõug, individuaalnumber

Laboratoorium väljastab geneetilise identifitseerimise ja põlvnemisandmete õigsuse kohta akti.

5.2. Imporditud hobuste tõuraamatusse kandmiseks vajalikud dokumendid:

- Eksportsertifikaat

Araabia täisverelise hobuse liikumisel ühe tõuraamatu haldusterritooriumilt teisele väljastab eksportiva riigi tõuaretusühing hobusele WAHO poolt heakskiidetud vormil eksportsertifikaadi, mis saadetakse otse importivale tõuaretusühingule. Eksportsertifikaat on aluseks hobuse registreerimisel, seda ei saa asendada ükski teine dokument.

- DNA profiil / veregrupi valem

Hobuse impordi korral saadetakse eksportsertifikaadiga koos koopia tema ja tema vanemate DNA profiilist ning põlvnemisandmete õigsust tõendavast sertifikaadist. Korduv identifitseerimine DNA alusel ei ole vajalik, kui ei ole kahtlusi hobuse identiteedi osas. Vastavate kahtluste tekkimisel tuleb sellest teavitada eksportivat tõuaretusühingut ja teostada korduv DNA analüüs.

Kui imporditav hobune ei ole DNA alusel identifitseeritud kuna eksportiv tõuaretusühing identifitseerib hobuseid veregrupi alusel, tuleb hobune EHSi haldusterritooriumile saabudes DNA alusel identifitseerida ja koopia DNA profiilist saata eksportivale tõuaretusühingule. DNA sertifikaate säilitatakse EHSi kontoris ja EHSi koostööpartneriks olevas laboratooriumis. Tiine mära puhul on tulevase vara registreerimiseks vajalik kasutatud täku DNA profiil, põlvnemistabel 5 eellaste põlvkonnaga ja täku omaniku poolt allkirjastatud Paaritustunnistus.

6. TÕURAAMATUSSE KANDMINE

6.1. Varsa sünni registreerimine ja tõuraamatusse kandmine

Sugutäku pidaja täidab paarituse toimumise järel Paaritustunnistuse, mille originaali annab ta üle märaomanikule ja koopia jätab endale. Täkupidaja täidab paaritushooaja jooksul jooksvalt Paarituste registreerimise lehe ja saadab selle paaritushooaja lõppedes hiljemalt 31. detsembriks EHSi kontorisse.

Varsa sünni järel täidab märaomanik paaritustunnistuse varsa sünnitunnistuse osa ja saadab selle 30 päeva jooksul EHSi kontorisse. EHSi volitatud identifitseerija identifitseerib varsa kuue kuu jooksul peale sündi, täites Identifitseerimislehe. Varsalt tuleb võtta vere/karvanäidis DNA profiili määramiseks ja põlvnemisandmete kontrollimiseks. Kui kõik dokumendid vastavad nõuetele, põlvnemisandmed on tõesed ja varsa mõlemad vanemad on eelnevalt tõuraamatusse kantud, kantakse varss tõuraamatusse ja talle antakse individuaalnumber ning väljastatakse pass kuue kuu jooksul peale identifitseerimist.

6.2. Imporditud hobuse registreerimine ja tõuraamatusse kandmine

Hobuse importija on kohustatud hobuse impordist teatama EHSile

30 päeva jooksul peale riiki sisenemist. Tõuraamatusse kandmise toiminguid ei alustata enne eksportsertifikaadi saabumist. Kõigi vajalike dokumentide olemasolul identifitseerib EHS volitatud esindaja hobuse eksportsertifikaadi alusel ja teeb vastava märke hobuse passi.

Kui hobuse identiteedi suhtes ei teki kahtlusi, kantakse hobune tõuraamatusse. Kui hobuse värvus ja/või märgised ei vasta eksportsertifikaadis näidatutele, tuleb teostada korduv DNA analüüs, teavitades sellest ka eksportinud tõuaretusühingut.

Kui hobune on päritoluriigis identifitseeritud veregrupi alusel ja enne eksporti pole võimalik teostada DNA analüüsi, tuleb seda teha Eestisse saabumisel enne tõuraamatusse kandmist. Koopia DNA profiilist tuleb saata päritoluriiki.

Kui imporditud hobusel puudub korrektselt vormistatud pass, väljastab selle EHS.

7. HOBUSE PASS

Pass on dokument, mis sisaldab infot hobuse päritolu, jõudluse, identifitseerimise ja vaktsineerimise kohta, see kuulub hobuse juurde ja tuleb omanikuvahetuse korral üle anda uuele omanikule. Passi kadumisel tuleb sellest EHSi viivitamatult teatada. Passi duplikaat väljastatakse omaniku kirjaliku avalduse alusel.

Pass väljastatakse identifitseerimislehe alusel hiljemalt 6 kuu jooksul peale hobuse identifitseerimist.

Pass sisaldab järgnevaid andmeid hobuse kohta:

- Passi väljastanud aretusühingu nimi
- Hobuse nimi

- Hobuse individuaal/UELN number
- Hobuse märgistamine (põletusmärk, kiip jms)
- Hobuse tõug, sünniaeg, sugu, värvus, märgised ning joonisdiagramm
- Hobuse põlvnemine nelja põlvkonna ulatuses (sh hobuse vanemate ja vanavanemate nimed, sünniaastad ja värvused)
- Hobuse jõudluskontrolli ja aretusväärtuse määramise andmed, märged hobuse hindamise ja tunnustamise kohta, aretuskonkursside ja näituste tulemused
- Aretaja ning omaniku nimed ja aadressid

Imporditud hobustel, kellele on pass väljastatud sünnijärgse aretusühingu poolt, kantakse passi esmase identifitseerimise kuupäev Eestis ja Eesti tõuraamatusse kandmise/registreerimise kuupäev.

8. HOBUSE NIMI

Igal tõuraamatusse kantaval/registreeritaval hobusel peab olema nimi. Eestis sündinud varssadele tuleb esmasel registreerimisel anda nimi, mis algab soovitatavalt ema nime algustähega. EHSil on õigus keelduda nime registreerimisest:

- Korduvate nimede puhul
- Põhjendamatult pikkade nimede puhul, nime pikkus ei saa ületada 32 tähemärki (k.a. tühikud)
- Numbreid sisaldavate nimede puhul
- Kuulsate hobuste nimede kasutamisel

Hobusele esmasel registreerimisel antud nime hiljem üldjuhul ei muudeta.

Nime muutmine on lubatud erandkorras mõjuvatel põhjustel. Imporditud hobuste nime ei muudeta, nende kandmisel/registreerimisel tõuraamatusse lisatakse sünnipärase nime lõppu kaheaheline kood, mis näitab sünnijärgset tõuraamatut.

9. HOBUSE IDENTIFITSEERIMINE VÄRVUSE JA MÄRGISTE ALUSEL

Hobuse identifitseerimine on vajalik varsa esmasel registreerimisel ja imporditud hobuse registreerimisel. Identifitseerimise viib läbi EHSi poolt volitatud isik, kes täidab identifitseerimislehe või teeb märke identifitseerimise kohta hobuse passi.

10. KANNETE MUUTMINE

Kõik muudatused (värvus, märgised, jõudluskontroll, näituste tulemused, omanikuvahetus jms) kantakse tõuraamatusse ja passi EHSi volitatud esindaja poolt. Vastavate märgete tegemiseks peab omanik esitama passi EHSile. Passis sisalduvate andmete muutmine omaniku poolt on keelatud.

11. ARETAJATE KOHUSTUSED

Aretaja on kohustatud pidama arvestust oma hobuste üle, täitma algarvestuse lehte ja edastama aasta lõpuks andmed karjas olevate hobuste kohta EHS-i kontorisse.

Aretajad vastutavad andmete õigsuse eest paaritustunnistusel, varsa sünnitunnistusel ja teistel dokumentidel, mida nad täidavad ja allkirjastavad.

Aretaja peab kontrollima oma hobuse dokumentides sisalduvate andmete õigsust, ebatäpsuste avastamise korral tuleb sellest viivitamatult teatada EHSi ning edastada parandust vajav dokument EHS-i kontorisse. EHSi volitatud isik viib sisse vajalikud parandused koos märkustega.

Hobusega seotud sündmuste (omanikuvahetus, kastreerimine, hukkumine jm) korral on omanik kohustatud teavitama sellest EHSi 30 päeva jooksul.

Aretaja on kohustatud lubama läbi viia päritolu kindlakstegevaid uuringuid. Ekspertiisi vajadusest, toimumisest ja tulemustest tuleb teavitada EHS'i.

11.1 Täku valdaja kohustused

Täku valdaja (omanik, pidaja) vastutab paarituse läbiviimise ja selle registreerimise eest. Ta on kohustatud:

- Täitma ja allkirjastama paaritustunnistuse
- Registreerima paaritused EHSis paaritushooaja lõppedes, iga täku kohta tuleb igal aastal saata eraldi Paarituste registreerimise leht
- Nõustuma aretusandmete edastamise ja avalikustamisega

11.2. Mära valdaja kohustused:

Mära valdaja (omanik, pidaja) vastutab varsa sünnist õigeaegselt teatamise eest. Ta on kohustatud:

- Allkirjastama varsa sünnitunnistuse ja saatma selle 30 päeva jooksul peale varsa sündi EHSi kontorisse
- Võimaldama varsa identifitseerimise enne tema kuue kuu vanuseks saamist ema kõrval, allkirjastama identifitseerimislehe
- Korraldama varsa identifitseerimise ja põlvnemisandmete kontrolli DNA alusel

12. MÄRKUSED

Kõigis käesoleva korraga sätestamata küsimustes juhindub tõuraamatu pidaja vastavatest WAHO reeglitest ja nõuetest.